

Proves d'accés a la universitat

Convocatòria 2014

Llengua catalana i literatura

Sèrie 5

Opció d'examen

(Marqueu el quadre de l'opció triada)

OPCIÓ A

OPCIÓ B

Qualificació		
1. Comprensió lectora	1.1	
	1.2	
	1.3	
	1.4	
	1.5	
2. Expressió escrita	2.1	
	2.2	
	2.3	
3. Reflexió lingüística	3.1	
	3.2	
	3.3	
	3.4	
Suma de notes parcials		
Descompte per faltes		
Total		
Qualificació final		

Etiqueta identificadora de l'alumne/a

Etiqueta de qualificació

Ubicació del tribunal .....

Número del tribunal .....

La prova consta de tres parts: 1) comprensió lectora, 2) expressió escrita i 3) reflexió lingüística. Heu de triar UNA de les dues opcions (A o B) i fer-ne les parts 1 i 2. A més, heu de fer la part 3, que és comuna a totes dues opcions.

OPCIÓ A

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que us plantegem tot seguit.

III

La gent és un perfet, illimitat
singular repetit. Només el *tu*
val per entendre's en la immensitat
de l'univers. Quan miro el cel com **lluu**,
amb milions d'estels il·luminat,
i veig la terra fosca, amb tant de fel
i goig **banal**, em dic: L'únic estel
que val és el que fa volar, **encisat**,
un nen, cor innocent, **a qui** no veu ningú.

Perquè sent tan a prop bolquer i mortalla,
l'home no cessa d'inventar poders
contra la por sinistra que **el tenalla**.
Visquem, puix que som vius, dols i plaers.
I no pensem que hi ha cap Faç Immensa
a l'hora greu de l'última partença.
Quan els depredadors hauran tornat no-res
el nostre cos, tindrem l'omnipotència
de ser ben morts. No imploris mai clemència.
Ningú no et sent dins l'eternal **fluència**.

Joan VINYOLI. «Vespre a la cafeteria». A: *Passeig d'aniversari*, 1985

1. Comprensió lectora

- 1.1. Comenteu breument l'oposició del conjunt de la «gent» amb la identificació del *tu*, en els primers versos del poema. [1 punt]

«La gent és un perfet, illimitat
singular repetit. Només el *tu*
val per entendre's en la immensitat
de l'univers.»

1.2. Proposeu un sinònim per a cadascun dels mots següents, marcats en negreta en el text. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades, no hi haurà cap descompte.]

a) *Lluir*:

b) *Banal*:

c) *Encisat*:

d) *Tenallar*:

e) *Fluència*:

1.3. Escriviu el referent dels pronoms marcats en negreta en el text. [0,5 punts]

«**a qui** no veu ningú»:

«contra la por sinistra que **el** tenalla»:

1.4. Expliqueu, amb un únic sintagma o una única oració, el significat principal de la segona estrofa del poema. [0,5 punts]

1.5. Resoleu les qüestions següents, relatives a les lectures obligatòries d'aquest curs.

1.5.1. En un màxim de cinquanta mots, expliqueu els diversos escenaris on transcorren els contes del recull *El Cafè de la Granota*, de Jesús Moncada. La resposta ha de ser un text cohesionat, no una llista d'escenaris. [1 punt]

1.5.2. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *El Cafè de la Marina*, de Josep Maria de Sagarra, són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades, no hi haurà cap descompte.]

Vertader Fals

a) L'obra <i>El Cafè de la Marina</i> està ambientada en un poble prop del cap de Creus.	☐	☐
b) La Rosa i la Salvadora defensen la Caterina de les difamacions que corren pel poble.	☐	☐
c) La Caterina vol marxar amb l'Artista a veure món.	☐	☐
d) Monsieur Bernat ha comprat un anell de prometatge per a la Rosa.	☐	☐
e) El segon acte està ambientat a l'església del poble, durant el casament de la Rosa i en Rafel.	☐	☐

2. Expressió escrita

2.1. Expliqueu breument, en un màxim de cinquanta mots, si hi ha un poema (o una cançó o un autor/a) que us agradi especialment. Argumenteu per què. [1 punt]

2.2. Indiqueu, a partir del poema i del vostre coneixement de la llengua, els diversos sentits que pot tenir la paraula *estel*. Redacteu la resposta en forma d'un article de diccionari amb diverses accepcions. [1 punt]

- 2.3. En el poema «Vespre a la cafeteria», Joan Vinyoli ens parla de la por sinistra que pateixen les persones. Escriviu un text de vuitanta paraules, com a mínim, en què expliqueu quines pors, a parer vostre, fan patir la vostra generació. [2 punts]

OPCIÓ B

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que us plantegem tot seguit.

Professionalment, però, l'any 1911 és un any important per a Marie. D'una banda, a final d'octubre, participa en la I Conferència Solvay, a Brusselles, unes reunions científiques reservades als físics més **notables** del món. De l'altra, l'11 de desembre rep el seu segon Nobel, el de Química, «pel descobriment dels elements radi i poloni i per l'aïllament del radi i l'estudi dels seus compostos».

A partir de la concessió del segon premi Nobel els actes de reconeixement a la tasca científica de M. Curie i les distincions acadèmiques que se li atorguen en l'àmbit internacional constitueixen una llarga llista (Ksoll i Vögtle, 1991).

Finalment, l'any 1914, a les portes de la Primera Guerra Mundial, s'acomplia un desig llargament esperat pel qual Pierre i Marie tant havien lluitat: disposar d'un laboratori de dimensions i infraestructura **adients** per a poder treballar. Així, doncs, s'inaugura a París l'Institut del Radi, que acollirà la recerca dedicada a l'estudi del radi des del punt de vista químic i físic i també de les seves aplicacions en medicina. Cal notar que Marie, en benefici de la humanitat i malgrat els consells de col·legues i amics, es manté en la decisió de no patentar el procediment d'aïllament del radi ni de les seves possibles aplicacions en el tractament del càncer. Marie és ben conscient que el fet de patentar els seus descobriments li permetria de guanyar una suma de diners molt elevada, però la decisió de no fer-ho està en la mateixa línia de moltes altres que pren al llarg de la seva vida i que demostren els seus principis, la seva generositat i la seva excepcional qualitat humana.

Durant els anys de la Primera Guerra Mundial (1914-1918), Marie atura la recerca i es dedica al treball humanitari. En primer lloc, seguint la crida del Govern francès, que demana or i diners als ciutadans, vol entregar les seves poques joies i també les medalles i condecoracions que havia rebut; el funcionari que l'atén, però, només accepta les joies i **refusa** les distincions científiques. També fa convertir a francs les corones sueques corresponents al Premi Nobel de Química, que encara eren en un banc suec, i les **repatria** a França per entregar aquests diners a «la seva segona pàtria».

En segon lloc, malgrat les reticències dels estaments corresponents, Marie convenç metges i militars dels avantatges de disposar de serveis de radiologia als fronts de guerra per a poder fer diagnòstics ràpids als ferits i, en conseqüència, facilitar que **aquests** rebin les primeres cures al més aviat possible. Amb aquesta finalitat munta vint unitats mòbils de raigs X i equipa els serveis radiològics de dos-cents hospitals.

Marie aprèn a conduir, adquireix coneixements d'anatomia i estudia l'efecte **guaridor** del radó sobre les ferides de guerra. Quan el Govern comprova els beneficis de les unitats radiològiques, demana a Marie que formi cent cinquanta tècnics, la majoria dones, perquè puguin enfrontar-se soles a la seva tasca. Al final de la guerra, les unitats de raigs X havien examinat més d'un milió de soldats.

Pilar GONZÁLEZ DUARTE. «Marie Sklodowska-Curie. Una combinació excepcional de capacitat intel·lectual i qualitat humana». *Educació Química*, núm. 8 (2011)

1. Comprensió lectora

1.1. Després de llegir atentament el text anterior, indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades, no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) Marie Curie va rebre dos premis Nobel.	☐	☐
b) La científica va patentar els seus descobriments.	☐	☐
c) Els serveis de radiologia s'introdueixen en el front bèl·lic a partir de la Primera Guerra Mundial.	☐	☐
d) La República Francesa rep la donació dels premis Nobel de Marie Curie.	☐	☐
e) El somni de Pierre i Marie Curie era disposar d'un laboratori de qualitat.	☐	☐

1.2. Proposeu un sinònim per a cadascun dels mots següents, marcats en negreta en el text. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades, no hi haurà cap descompte.]

a) *Notable*:

b) *Adient*:

c) *Refusar*:

d) *Repatriar*:

e) *Guaridor*:

1.3. Escriviu el referent dels pronoms marcats en negreta en el text. [0,5 punts]

«la decisió de no fer-**ho** està en la mateixa línia de moltes altres que pren al llarg de la seva vida»:

«facilitar que **aquests** rebin les primeres cures»:

1.4. En l'espai assignat, expliqueu què fa Marie Curie quan esclata la Primera Guerra Mundial. [1 punt]

1.5. Resoleu les qüestions següents, relatives a les lectures obligatòries d'aquest curs.

1.5.1. En un màxim de cinquanta mots, opineu sobre quins temes i enfocaments de l'obra *El Cafè de la Marina*, de Josep Maria de Sagarra, persisteixen encara ara i quins han quedat obsolets o superats. [1 punt]

1.5.2. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives al recull *El Cafè de la Granota*, de Jesús Moncada, són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades, no hi haurà cap descompte.]

	<i>Vertader</i>	<i>Fals</i>
<i>a)</i> A Mequinensa només hi havia un cafè, el de la Granota.	☐	☐
<i>b)</i> En Manuel, <i>la Lloca</i> , era confident de la Guàrdia Civil i rebia cops de tothom.	☐	☐
<i>c)</i> L'àvia del narrador va tallar la figuera del seu home just quan va morir.	☐	☐
<i>d)</i> Alguns personatges llegeixen novel·les, sobretot del gènere de novella negra.	☐	☐
<i>e)</i> L'amo de la mina de l'Ebre era casat amb la mestressa de la mina del Segre.	☐	☐

2. Expressió escrita

2.1. Expliqueu breument quins altres àmbits de les ciències, a banda de la medicina, han tingut i tenen aplicacions directes en l'activitat militar. La resposta ha de ser un text cohesionat, d'un màxim de cinquanta paraules, no una simple llista. [1 punt]

2.2. Reescriu el fragment següent del text posant els verbs de les oracions principals en passat simple i fent les adaptacions que calgui en la resta de verbs. [1 punt]

«Marie aprèn a conduir, adquireix coneixements d'anatomia i estudia l'efecte guairidor del radó sobre les ferides de guerra. Quan el Govern comprova els beneficis de les unitats radiològiques, demana a Marie que formi cent cinquanta tècnics, la majoria dones, perquè puguin enfrontar-se soles a la seva tasca.»

2.3. Escriviu un text de vuitanta paraules, com a mínim, en què expresseu la vostra opinió sobre UNA de les dues opcions següents:

- a)** el compromís dels corresponsals de premsa en guerres i conflictes;
- b)** el compromís dels cooperants de les organitzacions no governamentals (ONG) en els conflictes mundials.

[2 punts]

PART COMUNA

3. Reflexió lingüística

3.1. Indiqueu l'anàlisi correcta de les oracions o els sintagmes subratllats.

[0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades, no hi haurà cap descompte.]

3.1.1. I no pensem que hi ha cap Faç Immensa a l'hora greu de l'última partença.

- subjecte
- complement directe
- complement circumstancial
- complement de règim verbal (o complement preposicional)

3.1.2. I no pensem que hi ha cap Faç Immensa a l'hora greu de l'última partença.

- complement del nom
- complement circumstancial
- complement indirecte
- complement de règim verbal (o complement preposicional)

3.1.3. Finalment s'acomplia un desig llargament esperat pels Curie.

- complement directe
- complement de règim verbal (o complement preposicional)
- complement circumstancial
- subjecte

3.1.4. Un laboratori de dimensions i infraestructura adients per a poder treballar.

- complement circumstancial
- complement de règim verbal (o complement preposicional)
- complement agent
- complement de l'adjectiu

3.1.5. Disposar d'un laboratori de dimensions i infraestructura adients per a poder treballar.

- complement directe
- complement circumstancial
- complement del nom
- complement de règim verbal (o complement preposicional)

3.2. Empleneu el buit de les oracions següents amb els pronoms febles o de relatiu adients i en la forma correcta.

[0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades, no hi haurà cap descompte.]

- a)** Tantes pel·lícules a la televisió, i no _____ fan cap de bona.
- b)** Bat les clares a punt de neu i afegeix-_____ a la mescla.
- c)** Els companys m'han passat els seus apunts. _____ tornaré dilluns.
- d)** L'obra començava a dos quarts. Al teatre, _____ hem arribat massa tard.
- e)** Les coses _____ hem renunciat no eren gaire importants.

3.3. Completeu les oracions següents amb la forma verbal correcta del verb que hi ha entre parèntesis.

[0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades, no hi haurà cap descompte.]

- a)** Et demano que no m'ho _____ (*posar*) més difícil.
- b)** Vosaltres no _____ (*creure*) que guanyaríem.
- c)** Cal que _____ (*saber*) què és el que volen de tu.
- d)** _____ (*reconèixer*) que no he estudiat prou.
- e)** Es guanya la vida comprant i _____ (*vendre*).

3.4. Subratlleu en el text següent cinc grafies que corresponguin al so palatal africatat sonor [dʒ].

[0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; si no responeu a la pregunta, no hi haurà cap descompte.]

Vaig anar a cal metge perquè em feia mal el fetge, i estava mig angoixat. Tanta garnatxa al bateig de la nena! Va dir-me que no era cosa lletja, que només tenia empatx.

Etiqueta del corrector/a

--	--

--	--

Etiqueta identificadora de l'alumne/a

Institut
d'Estudis
Catalans